

GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

Andrzej Szweda-Lewandowski

Warszawa, 28-05-2021 r.

DOOŚ-TSOOŚ.411.17.2021.BW

**Pan
Rafał Weber
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Infrastruktury**

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z wnioskiem z dnia 7 maja 2021 r., znak: DDP-6.40.4.2021, o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko (dalej: prognoza) dla **projektu Programu Wzmocnienia Krajowej Sieci Drogowej do 2030 roku** (dalej: PWKSD), na podstawie art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 247; dalej: ustawa ooś), przedstawiam następujące stanowisko.

Zgodnie ze Wstępem zawartym w projekcie PWKSD, jest to pierwszy średniookresowy dokument programowy dotyczący kompleksowego utrzymania sieci dróg krajowych, zarządzanych przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad (dalej: GDDKiA), obejmujący utrzymanie strukturalne i bieżące. Utrzymanie strukturalne ma na celu dostosowanie istniejącej sieci dróg krajowych do przenoszenia obciążeń 11,5 t/oś (zgodnie z wymogami Dyrektywy UE¹) poprzez wzmocnienie nawierzchni, dostosowanie do obowiązujących warunków technicznych w szczególności przez poszerzenie jezdni, poprawę geometrii drogi w tym skrzyżowań i łuków. W ramach utrzymania strukturalnego realizowane będą kompleksowe przebudowy/ rozbudowy odcinków dróg krajowych będących w zarządzie GDDKiA, obejmujące także m.in. przebudowę skrzyżowań i uzupełnienie infrastruktury o niezbędne elementy służące niechronionym uczestnikom ruchu. Utrzymanie bieżące obejmuje wszelkie rutynowo wykonywane prace remontowe, naprawcze, konserwacyjne i porządkowe, których celem jest zapobieganie degradacji nawierzchni, elementów drogi,

¹ Dyrektywa Rady 96/53/WE z dnia 25 lipca 1996 r. ustanawiająca dla niektórych pojazdów drogowych poruszających się na terytorium Wspólnoty maksymalne dopuszczalne wymiary w ruchu krajowym i międzynarodowym oraz maksymalne dopuszczalne obciążenia w ruchu międzynarodowym (Dz. U. L 235 z 17 września 1996 r.), znowelizowana Dyrektywą 2002/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 lutego 2002 r. zmieniającą dyrektywę Rady 96/53/WE ustanawiającą dla niektórych pojazdów drogowych poruszających się na terytorium Wspólnoty maksymalne dopuszczalne wymiary w ruchu krajowym i międzynarodowym oraz maksymalne dopuszczalne obciążenia w ruchu międzynarodowym (Dz. U. L 67 z 9 marca 2002 r.).

obiektów inżynierskich i wyposażenia pasa drogowego, a także zabiegi mające na celu zachowanie estetyki i bezpieczeństwa ruchu w okresie całego roku. Ponadto, projekt PWKSD zakłada także wykonanie projektów nowych rozwiązań w zakresie utrzymania sieci drogowej, w tym m.in. zastosowanie zielonych filtrów antysmogowych (naturalne zapory z roślin), wykorzystanie energii słonecznej do zasilania miejsc obsługi podróżnych (MOP) czy zapobieganie skutkom suszy (wykonywanie/modernizowanie systemów odwodnienia dróg i odprowadzania wód opadowych i roztopowych w sposób pozwalający na lokalne zwiększenie retencji wodnej). PWKSD nie wskazuje konkretnej listy inwestycji, tylko wyznacza ogólne kierunki działań na drogach krajowych. Dla celu szczegółowego polegającego na zwiększeniu spójności sieci dróg krajowych dostosowanych do ruchu pojazdów o nacisku pojedynczej osi do 11,5 t zostały określone priorytety realizacyjne (odcinki dróg najbardziej zdegradowane).

Wobec powyższych informacji, prognoza dla projektu PWKSD powinna w pełnym zakresie odpowiadać wymaganiom wynikającym z art. 51 ust. 2 ustawy ooś, według kolejności ustalonej w tym przepisie oraz przy zachowaniu warunków, o których mowa w art. 52 ust. 1 i 2 ww. ustawy. Prognoza powinna odnosić się do pełnej wersji projektowanego dokumentu i obejmować wszystkie zaplanowane do realizacji działania mogące oddziaływać na środowisko, zwłaszcza na obszary cenne przyrodniczo, niezależnie od ich statusu formalnego np. prawdopodobieństwa uzyskania dofinansowania lub prawdopodobieństwa realizacji. Analizy zawarte w prognozie powinny zostać dostosowane stopniem szczegółowości do stopnia szczegółowości zapisów PWKSD.

W prognozie zasadne jest zapewnienie zgodności z innymi, przyjętymi już dokumentami o charakterze strategicznym o powiązanej problematyce oraz uwzględnienie informacji zawartych w sporządzonych dla nich prognozach. W przypadku projektu PWKSD będą to zwłaszcza dokumenty z zakresu rozwoju infrastruktury liniowej (drogowej) m.in. *Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.*, *Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 z perspektywą do 2025 r.* (obecnie opracowywana aktualizacja do 2030 r.) czy *Program Budowy 100 Obwodnic na lata 2020-2030*. Zaleca się także przeanalizować uwagi do prognoz zawarte w opiniach wydanych przez właściwe organy na podstawie art. 54 ust. 1 ustawy ooś, w celu uniknięcia powielania błędów. Jeżeli dla zaplanowanych w ramach PWKSD działań były prowadzone oceny oddziaływania na środowisko, to w prognozie należy uwzględnić informacje i ustalenia wynikające z raportów o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w celu zapewnienia zgodności między tymi dokumentami.

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 3 ustawy ooś, prognoza powinna w sposób uzasadniony i racjonalny przedstawić rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, a także analizę racjonalnych rozwiązań alternatywnych. Obowiązek odpowiedniej kompensacji szkód w środowisku nie dotyczy jedynie negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000. W odniesieniu do innych walorów przyrodniczych zastosowanie znajduje art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219). Przedstawione w prognozie propozycje w zakresie metod i częstotliwości monitoringu powinny być opracowane w sposób pozwalający na ocenę rzeczywistego wpływu realizacji założeń projektu PWKSD na środowisko przyrodnicze oraz na ocenę skuteczności zaproponowanych działań minimalizujących. Należy także poddać wnikliwej analizie i szczegółowo uzasadnić

w prognozie wnioski w zakresie możliwości wystąpienia oddziaływań na środowisko o charakterze transgranicznym.

W prognozie należy dokonać opisu stanu środowiska w sposób umożliwiający określenie rodzajów i skali przewidywanych oddziaływań oraz określenie zmian spowodowanych realizacją PWKSD, które mogą zaistnieć w przyszłości. Prognoza powinna umożliwić identyfikację na jak najwcześniejszym etapie potencjalnych kolizji z obszarami przyrodniczymi, kulturowymi oraz ewentualnych konfliktów społecznych.

W prognozie powinna zostać zawarta szczegółowa analiza wpływu realizacji założeń PWKSD na stan i funkcjonowanie wszystkich obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2020 r. poz. 55, ze zm.; dalej jako ustawa o ochronie przyrody) znajdujących się w obszarze oddziaływania tego dokumentu, w szczególności na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów i powiązania pomiędzy nimi, a także na korytarze ekologiczne (zgodnie z Mapą przebiegu korytarzy ekologicznych w Polsce opracowaną przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży na zlecenie Ministerstwa Środowiska w 2005 r., aktualizacja w 2012 r.). Wskazane jest utworzenie zestawienia wszystkich form ochrony przyrody wymienionych w art. 6 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, z którymi kolidują (w rozumieniu możliwego oddziaływania, a nie tylko kolizji przestrzennej) planowane działania. Analiza wpływu realizacji postanowień dokumentu na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego powinna z podobną uwagą traktować zarówno sytuacje bezpośredniego zagrożenia dla gatunków i siedlisk przyrodniczych, jak również oddziaływania pośrednie. Ze względu na planowane działania z zakresu zwiększania retencji wodnej należy także zwrócić uwagę na ewentualne oddziaływania realizacji założeń projektu PWKSD na wody. W przypadku identyfikacji działań mogących wpłynąć na pogorszenie stanu wód, w prognozie należy ocenić wpływ realizacji tych działań na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 oraz w art. 61 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (Dz. U. z 2021 r. poz. 624) określonych dla jednolitych części wód powierzchniowych lub podziemnych lub obszarów chronionych zależnych od wód. Przy opracowywaniu prognozy należy uwzględnić wytyczne Komisji Europejskiej w zakresie uwzględniania problematyki zmian klimatu i różnorodności biologicznej w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko.

Przy analizach dotyczących wpływu na środowisko, w tym na obszary Natura 2000, koniecznym jest wskazanie nie tylko samego charakteru oddziaływań, ale również określenie czy są one znaczące. We wnikliwy sposób należy zbadać kwestię wpływu PWKSD na obszary Natura 2000, w szczególności na siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt, będące przedmiotami ochrony w tych obszarach. Należy podkreślić, że analizy w powyższym zakresie powinny uwzględniać wszystkie obszary Natura 2000, na które może wpływać dana inwestycja, niezależnie od tego, czy przedsięwzięcie realizowane jest w granicach obszaru, czy poza nim. W przypadku identyfikacji w prognozie znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000 w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 17 ustawy o ochronie przyrody lub braku możliwości wykluczenia tego oddziaływania, należy podkreślić, że zgodnie z art. 55 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, projekt dokumentu nie może zostać przyjęty, o ile nie zostaną spełnione łącznie wszystkie przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy o ochronie przyrody. W przypadku stwierdzenia znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000, należy w prognozie wyraźnie wykazać i uzasadnić spełnienie tych przesłanek.

Należy zwrócić szczególną uwagę na kompleksowość analiz, które powinny obejmować wszystkie istotne na objętym opracowaniem terenie uwarunkowania środowiskowe i antropogeniczne oraz zachodzące pomiędzy nimi relacje. Wszystkie zawarte w prognozie analizy powinny zostać przedstawione zarówno w sposób jednostkowy, jak i skumulowany. Oddziaływania skumulowane należy zidentyfikować, przeanalizować i ocenić zarówno pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami zaplanowanymi do realizacji w ramach projektu PWKSD jak i pomiędzy PWKSD, a przedsięwzięciami istniejącymi, realizowanymi bądź planowanymi do realizacji, ujętymi w innych dokumentach. Poszczególne działania powinny być zawsze oceniane w kontekście wszystkich istotnych uwarunkowań i potrzeb, a także w kontekście pozostałych zapisów projektu.

Zaleca się potraktowanie ze szczególną uwagą analiz o charakterze przestrzennym oraz przedstawienie lokalizacji planowanych działań na tle innych form wykorzystywania przestrzeni (np. korytarzy ekologicznych czy obszarów chronionych) na mapach. Podobne zalecenie dotyczy wszelkich innych istotnych zjawisk o charakterze przestrzennym oraz interakcji tych zjawisk.

Z poważaniem,

MAREK KAJS
Zastępca Generalnego Dyrektora
Zastępca Generalnego Dyrektora Ochrony
Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/